

Akademsko publiciranje

Franc Solina

Fakulteta za računalništvo in informatiko, Univerza v Ljubljani

franc.solina@fri.uni-lj.si

6. november 2017

- 1 Vrste publikacij
- 2 Citiranje
- 3 Recenziranje
- 4 Kdo nosi stroške akademskega publiciranja
- 5 Pravila in izigravanje pravil
- 6 Akademske spletni portali
- 7 Plagiatorstvo

Vrste strokovnih publikacij

- zaključne naloge (diplome, magisteriji, doktorati)
- članki v konferenčnih zbornikih
- članki v revijah
- knjige — poglavja različnih avtorjev
- monografske knjige

Po vsebini:

- originalni prispevek
- pregled področja

Pomen citiranja drugih avtorjev

- napredek človeštva temelji na akumuliranem znanju
- v znanosti ni etično si prisvojiti ideje drugih
- kje smo dobili predznanje, ki nam je omogočilo doseči naš lastnen dosežek, pokažemo z citiranjem (navedbo) publikacij drugih avtorjev
- pomembno je, da citiramo predvsem naše neposredne predhodnike v piramidi znanja
- zaradi enostavne dostopnosti informacij s pomočjo interneta, ni izgovorov, da nekega dela nismo poznali

- strokovna besedila so skoraj vedno pregledana s strani neodvisnih strokovnjakov
- zaključna dela pregleda komisija za zagovor
- članke in druga dela gredo skozi strokovno recenzijo (peer review)
- anonimnost v recenziranju (blind, double-blind review)
- naloga urednikov: poiščejo primerne recenzente
- naloga recenzentov: preberejo, analizirajo in ocenijo prispevek
- naloga avtorjev: odgovorijo recenzentom in popravijo svoj prispevek
- danes ves postopek teče elektronsko

Kdo plača stroške akademskega publiciranja?

- pred internetom, ko so bile še vse publikacije samo na papirju: končni uporabnik (posameznik ali knjižnica)
- danes skoraj vse publikacije, predvsem članki, izzidejo tudi v elektronski obliki ali celo samo v elektronski obliki
- stroške nosi še vedno predvsem končni bralec
- založba lahko proda posamezen članek v elektronski obliki (tipična cena: 40 EUR)
- lahko pa se avtorji odločijo, da plačajo stroške publiciranja (1000 in več EUR) zato, da je članek prosto dostopen vsem
- avtorji, recenzenti in uredniki revij in zbornikov niso plačani za svoje delo

Kakšno korist imajo potem posamezni akterji?

- avtorji potrebujejo publikacije za napredovanje v karieri
- recenzenti so na tekočem z najnovejšim znanjem
- uredništvo ugledne revije prinaša ugled

Turistične konference:

- sprejmejo vsak članek, le da je plačana kotizacija
- dogajajo se predvsem v turistično zanimivih lokacijah

Novi elektronske revije s prostim dostopom:

- ker vedno več ljudi v akademskem svetu potrebuje publikacije in ker je relativno enostavno začeti publicirati nove elektronske revije
- nekvalitetne recenzije
- financirajo se predvsem s plačilom avtorjev za prosti dostop
- ugrabljene revije

Obstajajo založbe, ki proti plačilu natisnejo skoraj kakršnokoli knjigo

Kdo dela red v tej poplavi konferenc in revij?

- za vsako strokovno področje se oblikuje le par konferenc, na katerih se srečuje njegova elita
- za revije obstajajo sezname, ki z bibliometričnimi kazalci ovrednotijo revije, npr. <http://ip-science.thomsonreuters.com>
- zares štejejo le knjige, ki izzidejo pri uglednih založbah

Katere publikacije lahko kot avtor objavim na svoji spletni strani?

- tako kot z drugim gradivom v elektronski obliki (glasba, filmi) je akademske publikacije možno enostavno kopirati
- za razliko od avtorjev glasbe je v interesu avtorjev člankov, da so njihovi članki čimširše dostopni, saj niso plačani od njihove prodaje
- avtorji imajo poleg same objave člankov korist predvsem od števila bralcev in citatov, ki jih njihov članek prinese
- zato je v interesu avtorjev, da so njihovi članki čimlažje dostopni
- najbolj transparenten način je, da avtorji plačajo založbi prost dostop
- nekatere založbe dovolijo, vsaj po določenem času, da avtorji lahko svoj članek objavijo na svoji spletni strani

- klasično mesto za dostop za strokovnih publikacij je knjižnica
- poleg papirnatih publikacij knjižnica ureja tudi dostop do plačljivih elektronskih publikacij
- danes za iskanje publikacij in komunikacijo med znanstveniki skrbi cela vrsta namenskih spletnih portalov in socialnih mrež
- <http://eprints.fri.uni-lj.si/>, <http://www.cobiss.si>
- <https://scholar.google.si>
- <https://www.academia.edu>, <https://www.researchgate.net>
- <https://www.linkedin.com>

- dobesedno prepisovanje iz drugih virov brez citiranja tega vira je predstavljanje tujega dela kot lastno
- uporaba idej drugih je bistvo znanstvenega napredka, toda z ustreznim citiranjem
- kljub ustreznemu citiranju pa dobesedno prepisovanje ni OK!
- ideje drugih je potrebno razložiti s svojimi besedami
- kontrola plagiatorstva: <http://turnitin.com>, STUDIS na FRI
- problematika slikovnega gradiva
- ker je danes vso novo gradivo v elektronski obliki, vedno več starega pa je tudi digitaliziranega, je odkrivanje plagiatov vedno lažje
- samoplagiatorstvo

good artists copy; great artists steal

Immature poets imitate; mature poets steal; bad poets deface what they take, and good poets make it into something better, or at least something different (T. S. Elliot, 1920)

Preberi: *Why We Believe Obvious Untruths*